

Đông-Pháp-Thời-Báo

ABONNEMENTS
Indochine Union postale
Un an. 8500 Un an. 10500
Six mois 5 00 Six mois 6 00
Annouces Légales
0550 la ligne de 60 points sur justification de 9 cécros quelle que soit la page.
Annouces Commerciales
On traite à forfait

NĂM THỨ NHƯT SỐ 27

NGÀY THỨ TƯ
11 JUILLET 1923

Tổng-lý kiêm Chủ-bút:
NGUYỄN-KIM-ĐÌNH

LE COURRIER INDCHINOIS

報時法東

MỖI TUẦN XUẤT BẢN 2 LẦN
NGÀY THỨ HAI, THỨ TƯ, THỨ SÁU

BÁO QUÂN

51, đường Mac-Mahon, 51

SAIGON

Dây thép nói (Téléphone)
SỐ: 324

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
N° 1207

GIÁ BÁN

Dòng-Pháp | Ngoại-Quốc
Một năm. 8500 | Một năm. 10500
Năm năm 5 00 | Sáu tháng 6 00
Mua báo phải trả tiền trước
Thư và Mandat đã gửi cho
M. Nguyễn-Kim-Dinh.
Lưu báo về việc buôn bán hay là
việc tư xin thương nghị trực.

TRONG NƯỚC TA CÓ AI ?

Ài có học nhứt-báo bên Mầu-quốc cũng đều thấy mới đây có một ông Emile Deutch de la Meurthe xuất 10 triệu quan tiền mới cất được một giải nhà chưa đến 3 ngàn học-sanh. Ngày khởi công cất nhà ấy thì có thiết cuộc lễ rất trọng thể, có quan học-bộ Thượng-thor đến thị sự, rồi đào lỗ mà chôn một tờ chứng minh lòng quảng đại của ông Emile Deutch de la Meurthe. Tờ ấy viết có một câu như vậy: « Giúp cho Đại-học-viện Paris, là vì muốn tỏ lòng yêu mến học-thành-niên chuyên dùi mài những học-thức cao-thượng ».

Những gương đáng khen đáng kính như vậy xưa nay bên Âu bên Mỹ thường có hoải, không thể kể cho hết được, người giúp cất học-đường, kẻ giúp lập tân-thor-viện, người xuất tiền để thưởng sách hay, kẻ lập thể mà cứu giúp trang bần-sĩ. Nước nào cũng vậy, dân nào cũng học-thức nhiều, thì tân bộ văn-minh mới mau. Mà nhà-nước muốn mở rộng học-thức cho dân thì phải tốn hao nhiều nên không thể nào mà làm cho mau hoải toàn được, còn dân mà muốn đổi mới tài trí thì cũng phải có sẵn tiền sẵn bạc mà ăn, có sẵn chỗ mà ở, có sẵn sách mà học thì học mới mau hay được. Bực háo-gia phú-hộ có lòng mến nước thương dân, muốn cho trình độ học-thức của dân thêm cao, thì đưa nhau xuất tiền mà phụ giúp cho học-giới, làm như vậy nên

dân nước người mới giỏi mới khôn.

Trong nước Annam ta đây, tuy nhà giàu của ta chưa dám sánh với nhà giàu của ngoại-quốc, nhưng mà có nhiều người cũng đã có đủ thể-lực mà giúp mở-mang học-thức cho đồng-bang ta được chứ chẳng không. Hiện bây giờ đây quốc-dân ta cần dùng việc gì ? Cần dùng mở thêm trường tiểu-học khắp trong các làng dặng cho trẻ em dẫu ở chỗ nào cũng học được hết thấy; cần dùng mở trường sơ-dặng và trung-dặng học ra cho rộng lớn dặng có đủ chỗ cho kẻ thiếu-niên học-tập; cần dùng giúp học-tiền cho mấy học-sanh lãnh tiếng tri sáng có thể sang qua Mầu-quốc mà học thêm cho thành-tài; cần dùng đổi mới văn-chương Annam, cần dùng phiên-dịch sách phổ-thông chư môn của Đại-Pháp ra quốc-âm dặng làm cho nước ta có được một nền học-văn và làm cho dân ta dẫu ở chốn thôn-quê cũng nắm được mùi học-thức Thái-Tây.

Mấy điều quốc-dân ta cần dùng mới kể trên đó, đều nào cũng quang-hệ, mà đều nào bực-phủ-hộ hào-gia của ta cũng có thể giúp được và cũng dặng xuất tiền mà giúp hết thấy. Vậy chúng tôi thăm mong ai là người giàu có hãy lấy lòng quảng-dại, hãy vì mạng vận tương lai của xứ sở, hãy vì bước đường tân hóa của chương-lộ, mà xuất tiền để giúp mở mang học-giới cho đồng-bang, trước là được danh thơm như nhà giàu bên Mỹ bên Âu, sau nữa đeo ân trọng cho học-thành-niên trong nước. Có ai hay không ?

Đ. P. T. B.

THẾ TỤC NHÂN DẠM NHƠN TÌNH LẠNH DẠM

Cái tình lạnh lẽo là cái tình của bực thường-nhơn; dẫu người ở trong hàng phú-quí phong-lưu, mà tình lạnh nhạt, tánh dáo-diên, thì cũng dều là tình của bực thường-nhơn cả thấy. Bực thường-nhơn dẫu không lòng tu ở, liêm-sĩ mà kẻ cũng không biết khiêm-nhượng trước người. Thiết là có cả nói theo cả, người nói theo com, kêu là nói xuê dể dỏn, hoặc là nâng bề nào che theo bề này. Bực thường-nhơn tánh tình như vậy cũng phải, bởi vì có nghĩ-lực có cảm-dòng, có dể-mời rên dục chỉ mà ruột gan ra gióng sắt dịnh, có xa thấy rộng nghe gì mà tư-cách ra người mực thước. Rất dể-niêm chông vợ là dặng mền-thương yêu-áp, khi hóa nhữ thì không còn dẫu thương nào mà sát, không còn chỗ tâm sự nào mà không bày. Tuy vậy mà nếu rứt-ro phân-mực đến dều, thì nhà chứa dục, thóc chia hai, ruộng rẽ nhạn nam em bắc, ai không hỏi cũng phan-phui chuyện cũ, dân-bà thì xâu xé nói vơ nói dục cũng miêng dặng, chờ làm dân-ông con-trai chem-chem, ai nở lòng nào mà phở chuyện vợ hư hèn. Tuy nói thôi mình mà dể-nói chuyện hư của nó dể cho nó kết dể cùng kẻ khác.

Anh em bạn cũng vậy, hồi mới kết xem đường dặng sanh tử, chỉ bởi ăn uống đi dều dặng dể dể dể dể, triêu-miền nhau dặng không nở rứt nhau. Rứt có khi xích-mịch trái

nhau, thì xé tụi chia-pho, chẳng chung phe nhứt lủ với nhau nữa. Chẳng dể mới nhắc ra chuyện cũ với kẻ khác rằng: tôi ở với anh hết lòng mà anh ở với tôi không hết lòng, anh dẫu tôi mới anh cả tháng, anh muren tiền của tôi không biết mấy lần, mà muren rồi như quan xuống sông, không khi nào trả lại. Anh lại dể mền tôi nhà tôi ở một hai tháng, làm cho vợ tôi bỏ công bỏ việc, mền lo cơm nước dể-dần, tôi ở với anh vậy, mà nay anh có hơi tanh-tanh anh thấy tôi anh mở ngân mà tôi có thêm kẻ ơn với người học bèo vậy dẫu. Bực thường-nhơn thì dều có vậy cả, chờ như người thường-lưu tri-thức có ai thêm nhắc chuyện làm ơn, dẫu tuyt gì o thì tuyt hẳn không giao, mà ai có hỏi có gì cũng nói xuê cho rồi chẳng hề mở miệng nói xấu cho người bạn xưa mà dể tuyt dể.

Lại còn có một lẽ nhơn-tình lạnh nhạt như vậy nữa. Tỷ như người làm việc trong ty này hàng họ, hồi còn làm việc thì vưng lời chịu lụng, ăn lương của người ta mà không vưng lịnh người ta sao. Đến khi thôi cũng nên như người nào dể là chủ cũ của mình, dẫu không kính như xưa, chờ trong lòng cũng còn triêu-triệu nhớ. Dể không kính cũng không cảm, lại còn tránh-không nhiều lời. Ấy là lại lạnh người hầu thì vô chung, hay là lại chủ trước ở ăn vô-vị chẳng ?

Nguyễn-Tiến

mới mạnh. Nền xin có bực làm phước ít n nhiều, miêng cho có dặng tôi lo thuốc cho mẹ tôi. Chờ có-bác xét nội thân tôi dể, thì dể biết cho tôi ra sao ! Nghe lời như vậy, thấy người như vậy, ai lại không tin, ai mà kh i làm ? Dể cho người dể-dể cách nào, làm cảnh ấy cũng khó, mà tránh dặng. Thiết là dể dặng cảnh-tranh, bực lương-gat càng nhiều mà lại càng kiếm phương-thế làm cho người mê-hoặc, dể vào thuật gian kế quỷ của chúng nó.

M.C.

HƯỚNG TRUYỀN

TÒA THIÊN-LIÊNG

Một vụ lộn-xộn xảy ra tại An-đương Feldkirch thành Tyrol (I-ta-li) Tên Strumer, phạm tội thuốc chết vớ dặng lịnh phân-bào-biêm, lúc đến tòa, câu rứt của nó dặng mà chứa mình là: « Nếu tôi có làm ra tội ác này, xin trời dặng dể mền tôi giữa dặng ».

Nói dể lời liên tế xiển. Tể tốc mới quan Lương-y đến chẩn-mạch thì tên ấy đã chết, những người có mặt tại dể dều kinh-hải cho sự chết dể-ky này !

Thế thì Trời đất chẳng là linh-lâm ! Nếu ở nước ta, mà dặng lịnh vậy, thì trong 10 phần con người phải chết hết 6, 7. Bởi chúng cái thôi « Thế bước » ở nước ta thanh-hành-lâm ! ! Nào là « cho tôi chết hẳn »; nào là « Trời tru đất diệt », nào là « dể dể dể », nào là « xe-lửa cán », « xe-hơi dể », nào là « ngon dể dể tôi tể theo » v.v.v.v, mà sao những kẻ thể bước ở nước ta ít có chết liền như tên Strumer, kỳ vậy !

CÚNG LÀ CA ĐIỀU

Chẳng những B-nhân dể làm nghề viết nhứt-trình cần phải lịch-duyệt nhơn-tình mà dể thương nhơn dể nữa cũng phải lấy con mắt tinh dể để quang soát thế-sự, hướng chỉ lối tể có nói: công lư học càng khôn ngoan. Lại trong dân dểng-nghệp cũng thường dặng câu: đi cho biết

dể biết đây, ở nhà với mẹ biết ngày nào khôn, mà khuyến khích dểng-bang dể-lịch cho xa nghe rồi thấy.

Không biết mấy ông có đi dể-lịch rồi dể, có nghe thấy dểng cái chi và dể chỉ dể mở-mang tri-hoá không, chờ bi-nhân dể, mỗi khi đi đến dể dể dể thấy thấy tính những dể dể tai gay mắt, bực tôi tể phong không, thế thì đi như bi-nhân dể dể chẳng hề-lệch cho sự kiến-thức mà nghe thiết có khi dể dể dể mà chờ !

Như mới rồi đây nhơn dể đi chơi ngoài Phước-Hải có nghe người ta hát như vậy :

Trông tre trổ gốc tên trời,
Con chi qua dể thì kẻ con em.

Cũng bữa nọ lên chơi Thủ-dức thuốc hạt Giadinh lại nghe hát như vậy :

Đi dể lung chạ cho hư
Ở dể với dặng cũng như lấy chông

Tánh li-nhân tể mạch, nên nghe rồi liền hỏi dể cho biết. Thiết, lời tể nói chẳng dể, không hề làm sao có khó. Vì như kẻ dể dể dể dể dể dể dể dể, cái này cũng bực thường-lưu dểng hàng tri-thức, người Hoi-dặng địa-hạt, người Phà hộ trên dể, mà nếu những gương bực hoại phong tể như thế, nghĩ có ngán dể hay không ? Tuy than vậy chờ B-nhân cũng rằng đi cho khắp 20 hàng tính nghe coi lưan-thường dểng dểng đến dể, phong-hoá suy vớ bao nả, lần lần dểng báo cho chư tôn nhơn làm rồi dểng khi ăn-dắt, B-nhân sẽ đem tên này về làm lư phóng hóa nước nhà nếu vào dể cho người dể biết, dểng gặp chúng nó dểnh nước miêng trên-mặt chẳng nể.

Tô-Văn

Cột rờ nước nhà, tánh tình dân tộc

(Tiếp theo)

Năm 1569 ông Nguyễn-Hoàng về kinh châu Vna dặng thuốc, thì Vna gia phong chức Tổng-trấn cho ông cai quản toàn-quyền xứ Huế. Ông Nguyễn-Hoàng đến thăm chi rờ và anh rờ là Trịnh-Kiểm, thì Kiểm cũng vui

CHỦ' TẮC QUỐC-NGŨ

Ông Hồ-văn-Lang là chủ nhà-in Hồ-văn ở tại Sadec, ngài học viết chữ tể theo điệu Duploye rồi ngài suy cứu mà chế ra một điệu mới dể dểng mà viết tể chữ quốc-ngũ. Ngài là một người có chí tiêm tâm, mà lại có ông muốn làm lợi ích cho xã-hội nên ngài chế được điệu viết chữ tể quốc-ngũ rồi ngài liền in thành ra một quyển sách dể ai muốn học viết thì mua dặng coi theo đó mà tập cho dể. Ngài bán mỗi quyển là 0530.

Tổng-Lý của bôn-báo hôm nọ có tiếp dặng một quyển của ngài gửi lặn, chưa kịp khảo cứu, kẻ này tin ngài sẽ đến Nam-ky khuyến-học hội mà điệu thuyết dặng chỉ cho rõ ràng cái điệu viết chữ tể của ngài mới bày.

Y như lời báo cáo đã có dặng trong số báo trước, tôi thứ sáu 6 Juillet 1923 ông Hồ-văn-Lang có đến nhà hội Khuyến-học Nam-ky mà điệu thuyết. Lối 8 giờ tối hội mở cửa dể đến thì hội-viên đã tới lần lần. Đến 8 giờ 3 khắc thì dể có hơn vài mươi người.

Người trong hội thì có qui-ông: Trần-quang-Nghiêm, Nguyễn-kim-Dinh, Lâm-văn-Huê, Lê-văn-Hoà, Hồ-văn-Trung, Nguyễn-dinh-Tri, với ông Cr. Nhà-soạn-báo thì có qui-ông: Lê-hoàng-Muru, Cao-hải-Đề, Nguyễn-thế-Ngọc. Còn nhà học-thức thì có quan Bắc-vật Lư-văn-Lang, ông Trần-quang-Xuân, ông Nguyễn-văn-Hoài với tam chín vớ nữa tôi không biết qui danh nên không kể được. Rất tiếc vì đêm ấy trời mưa ướt-át nên nhà hội khuyến-học tuy nhỏ miêng bở trống nhieu.

Dùng 9 giờ ông Trần-quang-Nghiêm, là Phó-Hội-tưởng đứng thay mặt cho hội mà lần lần người điệu-thuyết cho công chúng. Ngài nói rằng trong lúc này Annam ta đã ai mở điệu-thuyết nhieu rồi mà có người dểng nói không cảm giầy. Nếu không dặng điệu chữ tể mà ghi lời điệu-thuyết thì nhuong lời nói ra chắc phải mất hết bởi vì dể ai có trí nhớ cho giới đến thế nào dể nữa, cũng không thể nhớ rồi viết lại cho y lời của người ta nói được. Vậy thì cái điệu chữ tể của ông Hồ-văn-Lang hãy dểng chắc là giúp ích cho cuộc học-thức của Annam ta nhieu.

Ông Nghiêm nói rồi kẻ ông Hồ-văn-Lang đứng ra mà điệu-thuyết tể 40 phút dểng-hồ. Ban dể ông chỉ sự lợi ích về chữ-tể, ông nói phải dểng chữ-tể thì mới ghi những lời điệu-thuyết được mà người bôn-ban với người giúp việc trong mấy nhà thương mại cần phải biết chữ tể thì mới có thể trả lời với họ hàng kịp.

Ông có xen mà bàn về sự chấn chỉnh quốc-văn, rồi ông khuyến-phải dể « Nam-ky dểng-âm tự » và phải lập Hàn-Lâm dể lo tể dểng quốc-văn. Kế đó ông mới các dểgia điệu viết chữ tể của ông bày, ông khuyến ai muốn học thì mua mà tập thử, có

mừng. Ông Nguyễn-hoàng lãnh sắc bài ta rồi, và từ anh rờ chỉ ruốt trở về bôn-trần.

Cũng năm đó Trịnh-Kiểm từ trần, con là Trịnh-Tông kế vị. Tông lại càng hung-hoặc hơn Kiểm nữa, gồm quyền chánh-trị là giữ một tay. Nghe Nguyễn-Hoàng ở Huế thiên-lập phước-túng, e ngày sau dể trị với mình, nên kiếm tể lư vua, triều Nguyễn-Hoàng về kinh hân-chị, mà ông Nguyễn-Hoàng là người muren lư dểng trị quyết đoán hân-hôi, biết Trịnh-Tông là dểng hiểm-sảo, tuy tình cậ-thần mền lòng e dặng lui nể buôi lư chữ thần-thích, cho nên kiếm lời thảo-truớc, không chịu về kinh.

Đến tháng 5 năm 1592, giặc Mạc nổi lên lưng-dự, hình triển trể khở

chỗ nào huất trể thì đến hội Khuyến-học mà hỏi, thì ông sẽ cấy một người bực ở Saigon chịu khó dểng chỉ giùm cho. Sau rồi ông tỏ ý phiên người mình sao lại tranh-luận với nhau về văn-dể chẵn-chỉnh quốc-văn mà làm chi.

Ông Hồ-văn-Lang dểng dểng bài điệu-thuyết rồi ông Trần-quang-Nghiêm lại bước lên dểng-dân mà tỏ ý rằng ông có dểng ngoài Bắc-ky, Trung-ky, ông có nghe chắc anh em dểng-bào ta ở dểng ngoài sân lòng hiệp với ta mà làm cho Nam Bắc viết giống nhau một điệu chữ. Còn tranh luận là việc riêng của mấy ông soạn báo chúng ta chẳng nên vì đó mà thôi chi.

Kế đó lại có một ông, hỏi thăm mới biết là ông Châu-Siem, kẻ người Tàu mà lại Annam, ông đứng lên mà khuyến hội xin phép với Chánh-Phủ dểng mở cuộc nghĩa quyên, dể lấy tiền mà giúp cho hội lo việc công ích. Ông hứa ông sẽ hết lòng mà có động giùm cho hội. Rồi hết ông lại khuyến nhà soạn báo quốc-âm bỏ cái mục « phê-bình » đi, vì cái mục ấy làm rầy chớ không bở ích.

Dùng 9 giờ 3 khắc thì mãn cuộc điệu-thuyết.

Tôi có xem quyển « chữ-tể quốc-ngũ » của ông Hồ-văn-Lang rồi tôi lại có dểng nghe tác-giả các nghĩa cái điệu của mình nhieu, nên tôi có lòng cảm mến công phu của ông Lang vô cùng. Nếu Annam ta được nhieu người có chí dểng cho học của mình ra mà thiết lảnh dểng giữ cho xã-hội thì cuộc lư hóa trong xứ có lo chi là không mau lể.

Nhưng mà về chữ tể quốc-ngũ thì tôi có nghe dểng-bang ta ngoài Bắc-ky đã có bày một điệu rồi, điệu ấy cũng dể có in thành một quyển sách rồi nữa, mà nhieu năm nay ngoài Bắc cũng không có mấy người ham tập. Chẳng biết trong Nam-ky ta có ai chịu tập hay không ?

Tôi có khảo cứu điệu viết chữ tể Hovan tôi coi cũng là hoàn toàn rồi, bởi vì điệu ấy do điệu Duploye mà chế ra ; nhưng mà chữ quốc-ngũ của ta bị có dểng nhieu, nên viết một chữ phải dểng ngồi viết lên một hai lần, nhứt là phải chấm mấy chấm dể, nên không thể viết mau như viết chữ Tây được. Tôi tưởng ông Hồ-văn-Lang cũng nên gia công mà nghiên cứu thêm coi có thể nào viết mỗi chữ không dểng ngồi viết lên hai ba lần hay không và nhứt là khỏi chấm, bởi vì viết chữ tể thường dểng viết chừ nếu chấm thì sợ gây dểng viết thì phải dểng dểng khác thì mất ngày giờ.

Tôi cũng ngờ lời khuyến bực thanh niên tập điệu viết chữ tể Hồ-văn dểng dểng coi có tiện hay chẳng, bởi vì nếu dểng được thì lợi ích vô cùng, nhứt là trong lể học, bởi nghĩ nghĩ hết những lời bàn luận của hội-viên mà lập tể kết nhơn cho rõ ràng thì có chi quí bằng.

T. V.

không yên, chỉ triệu nhieu lần, cực chẳng dể ngài mới dểng binh về dểng giề. Dểng yên tể dểng kẻ dểng lên tể Vô-dực-Cung, dểng phá xứ Đại-Đông không tưởng nào dểng lại. Vua sai ông Nguyễn-Hoàng đi dểng nữa, thì dểng cũng yên. Vì ngài trí nhieu, gan lớn, sức mạnh, tài cao, cho nên ngài đi đến đâu thì thắng đó.

Giặc yên rồi hết, mà Trịnh-Tông lại van cầu mãi, chẳng chịu cho về. Gặp dịp dểng của Phan-Chiến nổi lên hân kinh thành, Trịnh-Tông phải pho Vua chạy về Thanh-Hoà. Trịnh-Tông sai Nguyễn-Hoàng đi tể giề, dểng yên giề cả bôn nhieu hết rồi. Nguyễn-Hoàng thừa dịp kéo binh về lưan.

(Sưu tập tiếp theo)

HỘI NHÀ MÁY XAY LÚA VIÊN-ĐÔNG

(Rizeries d'Extrême-Orient)

HỘI NẤT DANH VỐN HUNDRED TRIEU QUAN TIỀN LANGSA ĐỀU ĐỒNG TẤT SỐ
 Ở TẠI SAIGON, ĐƯỜNG BELGIQUE, MÓN BÀI SỐ 15. — NHÀ MÁY XAY VÀ KHO TRÙ Ở TẠI CHOLON

CÓ PHÒNG VIỆC RIÊNG LO VỀ CHUYỆN LÚA

MUA LÚA VÀ LÃNH BÀN LÚA — GIÙM TIỀN LÚA VÀ THẾ LÚA — LÃNH LÚA GỒI KHO

TRƯỚC KHI BÀN LÚA xin hỏi bản hiệu; nếu vị điền-chủ nào mắc đi không đúng thì viết thư cho bản hiệu sẽ đến viếng mà bàn luận. — MUỐN HỎI CHI THỈ BỒN HIỆU

SÂN LONG CÁT NGHĨA CHO HIỆT.

Phòng việc: ở tại đường Belgique, món bài số 15.

CÓ ĐẶT HÀNG NGÀNH TẠI CẦN THƠ và có lập chánh mua lập nơi các chỗ tại-từ.

Cùng bạn thanh-niên

Tôi còn nhớ lúc mới vừa lo thi tốt nghiệp ra trường; bạn hiền tôi có dặn câu này: « Dân chúng may công danh trặc trở, xin hiền-huynh cũng chờ với đam lòng sâu muốn. »

Tôi có trả lời với bạn tôi rằng: « Này hiền-dê, nếu khoa này chẳng may thì hỏng, thì anh quyết chẳng hề lo đến hai chữ công-danh kia nữa, nếu mắng đe dọa theo « mỗi phút quý bà vinh hoa » anh sẽ e mất lòng thì giờ quý báu với anh, thành ra thất vọng mà trở nên con người hư sinh không làm gì có ích cho nhơn-quân xã-hội. »

« Chỉ anh đi học từ khi biết tư tưởng đến giờ, là muốn học cho mở mang trí-thức, cho đa văn-quảng kiến, chứ chẳng hề đem cả cái hi-vọng vào hai chữ công-danh kia vậy. »

Hiền-dê ôi,

Chúng ta chờ khá ý rằng, chúng ta vì dặng hấp thụ cái tinh ba học-thuật của Thái-Tây mà lén mất với người một nơi một giống. Làm như thế chỉ có hại hơn mà thôi. Lén của xã-hội, là bọn công-tử giả mặt danh-sĩ nửa nửa làm dặng mà thôi.

Còn một điều này thiệt anh nghĩ đến cũng bất buồn bả, là người nước mình từ bực hạ-lưu chỉ bực thượng-lưu thì bực trung-mạng mà đi vào cái văn-bách kia, cái văn-bách nọ.

« Nói tác một điều là người mình chỉ chuộng cái « vẻ » tốt đẹp ở bề ngoài là cái « vô » của phần nhiều bọn thiếu-niên ngày nay. »

« Này hiền-dê, đầu ta đem tài ngôn-luận cho hay đến bực nào đi nữa cũng không thể đem họ ra đường chánh-lý, vì họ phải vướng vào cái cảnh u-u minh-minh. » Kìa anh tính ra đã mấy thế-kỷ rồi!! Nghĩ có buồn chăng??

Ấy là câu chuyện trước ngày thi tốt-nghiệp. Nhưng thật cũng không may cho tôi, ra thì lại hỏng, bạn tôi mới an ủi rằng:

« Đệ trưởng, có lẽ hiền-huynh có cái lòng sắt đá của hạng người « vững-chãi » kia không lẽ này vì một thất-vọng này mà ngã lòng rúng chí, và lại sau này còn phải nhiều việc gian-truân bội-phần. »

« Hồi nghĩ đến cuộc công-danh thật ngại ngại trong dạ. Cung-Oân có câu rằng:

Cánh bướm bề hoạn mệnh-mơng,
 Cái phong ba khéo cợt phước-lại danh!

« Thật vậy!! Hiền-huynh thử suy, để chắc rằng hiền-huynh chẳng bỏ những việc cao-thượng, những việc hữu-ích cho xã-hội Annam mà để rất hân-hạnh nghe hiền-huynh bàn tính. Để biết rằng bây giờ nhiều việc khó khăn vất vả hiền-huynh đánh diêm nhiên chẳng rằng hết sức bình sanh mà chiến-lạng, hầu được đến cái mục đích sống tốt kia. Vậy để có lời khuyên hiền-huynh: Tấn tới! Tấn tới!

« Hiền-huynh chắc cũng bằng rằng kể từ ngày này là ngày hiền-huynh bước chơn ra đường đời, ra đường gai gổc, là nơi phải đem hết sức lực, tinh thần mới có thể vững bền được, là nơi phải dặng « Bền-chi » mới có thể được cái kết quả tốt đẹp. »

« Xin hiền-huynh chờ khá ngã lòng như tình thế thái đảo điên kiểu bạc mấy, đầu phải bước gian truân, xin hiền-huynh rằng giữ hai chữ « Bền-chi », đem thân mình lên khỏi cái trường bị-kịch, bị-kịch của người đời. »

« Ôi đường đời! đường đời! ta là phân nam như tang-bồng hồ thì há khác nhau như bọn nhữ nhĩ sao? »

Nhơn tình thế thái! — Trường bị-kịch của người đời! Ôi chỉ có mấy điều này mà làm cho nhân loại khổ sở thành ra giông khốc đời than, tựa hồ như kêu nghe vẫn vẫn bên tai trong những lúc chiều hôm gió mưa rì rầm, đêm thanh tiếng kẻ kêu...!

« Nghĩ đời con lại sự đời con, trong tâm trí đã chứa những động não nung nấu, ký-giả tưởng tượng như bước phong trần đã qua, mỗi tực vị đã trải vậy! »

Nỗi sầu này biết ngộ cùng ai? « Muốn kêu một tiếng cho dài kéo cam » nhưng Trời cao đất rộng, nào ai có biết đến, chỉ có Bàng-hữu là người có thể lấp bớt cái mặt u sầu kia dặng mà thôi. »

Than ôi thế sự éo-le, nhơn tình điên đảo, thật cũng phải buồn chết đi, nhưng mà ta đã tỉnh ra đời, ta tức là tự đời vậy khá phải liệu toan, và đời là một kiếp long đong, « đầu răng đau đớn cam lòng chờ sao. »

Bởi thế nên ta phải đem hết sức hèn mọn này mà phá cho tiêu tan mấy cảnh ngộ gian-truân kia, chờ để cho nó lúe dặng minh thì còn chỉ cái phẩm-giá người. »

Nguyễn-tân-Trinh
 (Đông-thành—Môcay)

Hát Cải-Lương

Y như lời báo-cáo đã dặng trong mấy số báo trước, tôi thử sâu và tới thử bảy tuần rồi nhằm 6 và 7 Juillet 1923, học-sanh trường Chasseloup-Laubat có diễn tại rạp hát Tây Saigon một đêm tuồng hát theo điệu Cải-Lương để tựa là « Tôi học phụ nhơn tâm » của ông giáo-sư Phạm-công-Bình soạn.

Tôi thử sáu thì diễn cho học-sanh và giáo-sư xem chơi, chứ không có góp tiền. Qua đêm sau là đêm thử bảy thì diễn cho công-chúng xem dặng lấy tiền chia cho ba hội là hội Bảo-đưỡng-anh-hải, hội Ngoại-giáo-hộ-học và hội Khuyến-học Nam-Kỳ. Cuộc hát này tuy là một cuộc chơi, nhưng mà trong chỗ chơi ấy lại có đại nghĩa; mà đêm thử bảy lại được trời trong gió mát, chính là một dịp để cho nam thanh nữ tú mua vui. Bất tiếc thay, có nhiều người đã không chịu mua vui, mà cũng không muốn làm nghĩa, nên dùng 8 giờ rưỡi rung chuông mở màn thì ở tầng dưới hạng ghế 2800 với 1800 thì chật hết, còn hạng ghế 3800 và trong baignoires thì còn trống nhiều. Ở tầng trên ngồi rất ít học người, trong loges cũng vậy, còn tầng trên chót hết thì kẻ được vài trăm.

Tôi lấy làm tiếc lắm cho mấy ông mua vé yếu điệu hát Cải-Lương mà đêm ấy không đến dự xem học-sanh diễn tuồng, bởi vì tuy bọn tuồng không được chánh-phong, ngũ vị không được cao, lập trụ không đúng cách, phần lớn không nhằm điệu, nhưng mà những người diễn phần nhiều làm cũng tròn phân sự, cũng trúng thể thức, chẳng kém gì nhà nghề trong điệu hát Cải-Lương.

Những kẻ như M. Dương-vân-Thế lãnh vai Lý-công, đứng ngồi nhăm lúi, ngôn-ngữ tự nhiên, đủ màu-mẻ, đủ bộ-tịch, nên tập thường và biết đủ cách điệu thì ít sẽ đủ tài mà làm một chủ kép nhứt trong lối bị-kịch. M. Lê-minh-Thoại, lãnh vai Phan-thái-Hoà ca ngâm đều đều chắc nịch mà làm tuồng lại thì chính, không phải nhà nghề mà làm được như vậy nghĩ cũng đáng khen. M. Trần-vân-Sáng lãnh vai Đoàn-thế-Trung là một vai phụ, tuy ca không được đúng nịch, song xem cũng là được. M. Phạm-vân-Khương lãnh vai Hai-Vân, bộ tịch với vũ thì rất là giống biệt tánh thì một câu con n à giàu phá của mà là mắng. M. Đoàn-vân-Thành lãnh vai trưởng Quít làm cũng dễ coi. M. Trần-vân-Vân lãnh vai chủ quán, bộ-tịch lớn-xon coi cũng tức cười, nhưng mà dộng nói lại tập theo dộng nên nghe không được đẹp cho lắm.

Còn vai đào thì có Trần-quê-Anh lãnh vai Lý-ngọc-Thơ là vợ Phan-thái-Hoà ca ngâm đều đều chắc nịch, mà thỉnh sắc cũng mềm-mại, nên làm tuồng coi cũng hay. Còn có Marguerite lãnh vai Lý-Nương làm người lãnh lối thì hay, chẳng hề vì có nào có ca lại sức hơn mấy lối trước.

Tôi thử bảy hát gần một giờ rưỡi khuya mới về, bởi vì tuồng đặt tới 8 lớp, phải đợi lớp hoàn nên mất hơn ngày giờ. Nói tóm lại thì cuộc hát cải-lương này ai đến xem cũng đều vui lòng, cũng chẳng tiếc tiền mua giấy. Tôi tưởng cũng nên tỏ lời mà ngợi khen ông Bình với ông Cư có công khó mà tổ chức cho thành cuộc hát này, khen học-sanh trường Chasseloup-Laubat vì muốn cầu vui mà cũng muốn giúp ích cho mấy hội nên sẵn lòng luyện tập và cũng khen học-sanh trường nữ-học đường có công giúp bản chương trình (programme) dặng làm cho có tiền cho nhiều mà giúp hội.

Viên-Hoành.

ĐÔNG-PHÁP-THỜI-SU

GIÁ BẠC

Kho Nhà-nước	8.170
Ngân-hàng Đông-Pháp	8 60
Ngân-hàng Hongkong	Shanghai 8 60
Ngân-hàng Chartered	8 60
Sté de Gérance de la Banque Industrielle de Chine	8 50

GIÁ LÚA

Lúa chớ đến nhà-máy Cholon (mất bao) mỗi tạ 100 kilos, là:	
Vinhlong	4 90 tới 4 95
Gocong	5 10 » 5 15
Baichau	5 00 » 5 10
Bachieu	5 10 » 5 20
Giá thường bực	
Trung	5 05 » 5 08

Kết bạn xin lựa người

CHOLON. — Với những kẻ đối nạt thì chẳng nói chi, chứ người có chút mũi học thức làm việc thì tình trong phong-hóa, thấy vậy không hề nín thinh. Nên chỉ tôi chẳng nài những lời quá tiếng kịch lượng lật kinh giới xin ông Chủ-Bút ấn hành giùm, cho ai đó thấy chuyện này nên sửa tánh, chứ còn đa mang thời ở đó có ngày cũng sanh oán sanh thù mà hại mạng.

Tôi thấy nhiều người có đôi bạn rồi mà tập tánh chẳng lành, trong gia-đình xử sự không ra chủ, đến đời ở với anh em bạn thiết lại lấy làm quái hơn nữa. Minh đã kết bạn với người nào, tất nhiên vợ chồng người bạn ấy như bà con thân thiết với mình. Khi nào chưa biết nhau thì thôi, còn rõ biết chừng nào lại mong tới lui lần là mà ve vãn với người. Đã biết sanh tâm biến cải cũng tại đũa-lẩu, song mình cứ giữ chữ tin thành công bạn mình thì đâu có ra chuyện. Thiệt những người có thói ấy, chẳng khác chi loại cầm thú, sống ở cho chật đất chứ không ích chi cho đời.

Như mới đây chỗ tôi mần có Thầy. T. ph. L. vì tại nhà máy thường hay bán bụi tro, trấu. Nên có người sĩ lại bán cho những người trồng cây trái. Người đó thường vào ra nơi nhà máy, nên quen biết với thầy nói trên đây cũng là lâu, cách giao thiệp coi thật là yêu nhau lắm.

Chứng lối 1 tuần nay vì bệnh con mắt nên người đó vào nhà nơi đường-dương. Rồi mà không biết thầy nó ở nhà rồi về cách thế nào, trước được có nó về nhà ăn ngủ nằm ngời, coi đường thầy không hề người chỉ biết. Mà phải xưng doi vưa lưa gì sao, cái này như chỉ với em. Khá khen cho thím Thông vợ của thầy về đời nhà lên. Gặp sự vậy mà làm thinh, không nói năng chi hết, nhưng mà theo ý ngu tôi tưởng lại, thím Thông này cũng khôn lắm đó; nói mà ích lợi gì, thà để vậy ăn của hay là muốn món gì lại không được vì có nó ở tiền. Chờ công nghĩ ra: Ôi nào là út chẳng vậy, gái nào là gái chẳng hay ghen chồng. Câu chuyện này nơi nhà máy cả thầy đều rõ, song chẳng biết chừng có nó bay chưa mà tự hôm rày không thấy nói chi, chứ còn mấy người anh em bạn của người nó (mày người này từ từ) quyết rửa như giùm cho

bạn mình. Chết Thầy T. ph. L. nghe người nói đi nói lại sao đó, không dám ở đây lâu, nên đã vào đơn xin thôi, nếu tôi nghe chẳng lầm. Thầy còn tỉnh dắc có nó về xử sở nữa. Bàng hữu chỉ giao chỉ tr tin, còn thầy T. ph. L. này lại bằng-hữu chỉ tr giữ vợ người. Để coi thời sự ra thế nào, sau tôi sẽ tiếp. Chuyện này tôi đã tỏ ra trên quí báo D. P. T. B. đầu Thầy T. ph. L. thấy tên tôi, có giận tôi cũng cam lòng chịu. Vì tôi muốn cho thầy sớm loan ăn nan sửa tánh, chứ tôi chỉ mà tôi phan-phuôi chuyện của bạn đồng tri. Song le vì tôi đã làm phen can-gián, phải không ông Tô-Vân! Nhớ ông chỉ giáo.

Đào-hữu-Ngân.
 Rizeries
 Bình Tây

Cuộc phát ban khen tại làng An-phụ

CAUKE. — (Cantho) Hôm chúa nhật rồi đây nhằm ngày 1er Juillet 1923 tại nhà Công-sở làng An-phụ chúng dọn rất ngay n. a, có 1 chính lễ. Đến 4 giờ chiều, Hương-chức hội-tể tân cử và mấy thầy làm việc tại địa-phương đều tụ đủ mặt. Qua 4 giờ rưỡi thì quan Chủ-quân đến dặng phát ban khen cho Quan Thông-học Nam-kỳ ban cho Hương-chức hội-tể làng An-phụ và 210 ban khen của Quan lớn chủ-tỉnh Lebrun ban cho xã-trưởng làng An-phụ là M. Lê-thuận-Hoà và thầy Đức Nguyễn-vân-Quít.

Trước khi phát ban khen thì quan chủ-quân có tỏ lời rằng: Ngai rất vui mừng mà thấy Hương-chức làng xã tại trong quận dặng quan trên ban thưởng, ý cũng nhờ Hương-chức hội-tể có công lo lần làm việc bốn phần nên mới dặng như vậy. Ngai lại khuyên Hương-chức làng giữ một lòng sốt sắng mà lo việc bản phận cho từ-tức luôn luôn.

Khi ngài dứt lời thì M. Xã-Hoà có xin phép đọc một bài cảm tạ.

Khi thầy Xã-Hoà đọc dứt lời rồi thì cả thầy này thầy và hương-chức đều vỗ tay, kể đó thầy Đức Quít cũng có tiếp ra đọc một bài nữa.

Danh dự Khuê-bái

SAIGON. — Bồn-báo lấy làm hân hạnh mà thấy quí danh M. Lê-hữu-Phú là một vị khan quan của Bồn-báo đã dặng Nhà-nước ban thưởng danh dự Khuê-bái hôm kỷ 3 Juillet 1923 rồi đây. M. Lê-hữu-Phú đây giúp việc Nhà-nước, coi kho sở Local hơn 21 năm, đã dặng Triều-định Cao-mạn ban thưởng Cao-mạn hội-tỉnh và Ai-lao Vạn-tượng hữu-tỉnh.

Vậy Bồn-báo kính chia mừng cùng người.

Một ông Bác-vật Hóa-học (Ingénieur chimiste)

Có lẽ sẽ có thêm một sở công-nghệ lớn

SADEC. — Bồn-quản mới hay rằng ông Huỳnh-tấn-Quân quê-quận ở Đất-sét (Sadec) là lính lang của ông Huỳnh-tấn-Sâm, Cai-tổng hội-hu, lại là tiểu đệ của ông Huỳnh-tấn-Sum, Phó-tổng An-thành-thương và ông Hội-đồng Lý d t Lợi, cũng tổng ấy, thật là một nhà triết-duyệt, thì đó bác-vật hóa-học tại Grenoble hồi năm 1921, mới dặng Chánh-phủ cho nhận tịch dân Đại-pháp hôm tháng Mãi 1923.

Vậy Bồn-quản rất mừng cho Nam-kỳ có thêm một ông bác-vật hóa-học, hiện thời xứ ta còn thiếu hụt về bác-vật hóa-học về bác-vật hóa-học song em đang bài tỏ cho rõ ràng vì đã hơn 12 năm cách biệt.

Bồn-quản nghe rằng ông Phó-tổng Huỳnh-tấn-Sum, chủ ông em về sẽ mở một lò làm giấy cho Nam-kỳ ta dặng, vì ông bác-vật này thao nghề làm giấy lắm.

Nghề mới trong Nam

Xin các ngài lưu-ý, tôi mới mở ra một tiệm họa chơn dung Trước tôi đã giúp nhiều nhà họa chơn dung trừ danh. Tiệm mới lập mà đã dặng nhiều nhà danh giá mua khen. Hình vẽ thiệt là hình sống tự nhiên, có tinh thần. Mời họa chơn dung Đức Kiên-thương. Về đó thử theo kiểu Âu-châu. Như là:

Encre de Chine — Mực tàu, couleur aqua-relle — Màu vẽ vô giấy, sauce velours Màu đen mực, couleur sèpia — Giống màu mực quần, peinture à l'huile — Dầu màu vẽ bả.

Nếu liêm tôi có vẽ không giống, không lấy tiền công. Có lãnh vẽ đủ thứ sơn thủy vẽ chân thú. Như tục-chân các ngài, muốn vẽ, gửi thơ hỏi giá cả phẩm-minh, hoặc không có hình chụp, bản tiếm coi người mà vẽ cũng được đẹp vậy. Muốn gửi thơ do nơi đây.

DẶNG-VÂN-KY
 N° 5, Rue Martin des papiers
 Prés de la gare de Dakao
 SAIGON

TRAM NAM KHONG PHAI

NHÀ HỌA CHƠN DUNG NGUYỄN-ĐỨC-NHUẬN

Số 73, Boulevard de la Son-mé
 (NGANG GARE XE LỬA GIỮA CHỢ CÉ)
 SAIGON

Thợ vẽ tiếm này đã có bằng cấp tốt nghiệp nơi trường xảo nghệ, và được 3 cái bằng-cấp Đầu-xảo. Hạng 1: mỗi năm rồi dự cuộc Đầu-xảo thành-Marseille lại được thưởng bằng cấp và Médaille rất xứng đáng. Hình vẽ thiệt tinh xảo và dẽ trun nian không phai. Chư quí vị muốn vẽ xin gửi hình chụp đến hoặc viết thư hỏi, tiếm này sẽ gửi cho một tờ cáo bạch có biên rõ thước tất giá cả và cái nghĩa phân minh.

MỚI RA ĐỜI

Một cái nhà-hàng hiệu Kiến-Thành ở đường Jardins số 35 Cholon có bán sỉ và bán lẻ, giá thiệt rẻ, đủ đủ tạp vật, đồ dưng hóa, rượu tây v. v. Kinh mời chư quân tử đến mua kéo ưởng không mấy khi gặp giá rẻ.

MỘT NÀNG NHA-TRÔ

GIÁ: 0\$ 10

Truyện này mới in rồi, sự tích hay lắm, xem tất thử vậy.
 (Một cuốn trên sự tích)

GIÁ: 0\$ 10

Truyện này tại nhà Neuve-duc-Nhuận n° 73 Boulevard de la Somme Saigon có bán sỉ.

Cũng có gửi bán tại nhà in J. Viét và các nhà bán sách ở Lạc-chau.

MUỐN BÀN

Một cái xe-hơi rất tốt hiệu DELA-HAYE 4 máy, 14/18 H. P. 7 chỗ ngồi. Thật là xe còn mới tinh hảo, có đèn đã, đèn khí, bao nệm mới, có bánh dư thay đổi.

AI muốn mua xin do nơi nhà Hàng: HOTEL de la ROTONDE.

TRỒNG RĂNG

QUAN LƯƠNG-V CUNAUD

ở đường Chasseloup Laubat số nhà 15

Nhờ răng một cách rất êm ái. Trồng răng bằng sành và răng vàng.

Hàng mới qua

« Thứ nào giá cũng rẻ »

Mỗi kỳ tàu bè Tây qua, bản hiệu đều có tiếp dặng hàng hóa rất nhiều, như là: Áo mưa, áo ngự hàng, khăn đé binh, serge, gabardine, nón, gậy, Valise, porte-feuille, dao cạo, Porte-plumes réservoir plume or 18 carats 250 một cây; cartes postales 10 kien và khăn lông, khăn tàn-ong, hình bằng sành, bằng plâtre để chưng phước khách, cũng là nhiều thứ hàng hóa khác; thứ nào tới cũng có nhiều.

Bán sỉ và bán lẻ; giá tính thiệt rẻ, vì tôi mua tại các hãng chế tạo bên Pháp-quốc.

NGUYỄN-ĐỨC-NHUẬN

ở ngang ga xe lửa giữa chợ-củ

73, B4 de la Somme Saigon

Nhà hàng Nguyễn-Đức-Nhuận có bán sỉ may mùng thiệt 164, 1 xấp 4 đồng, tuy đủ một cái mùng phủ giường 2m20.

HÀNG CHÁNH BEN HUÊ-KY HIỆU: ASSOCIATED OIL COMPANY OF CALIFORNIA. E. U. A.

Hàng: ASSOCIATED OIL COMPANY OF INDO-CHINA L^{re} làm Đại-lý toàn cõi Đông-Pháp, món bài số 34 đường Lefebvre Saigon.

Đánh dầy thép dẽ: Associated Saigon

Dầu sáng hiệu BROG

Dầu thép nói

Associated Saigon

Dầu sáng hiệu BROG

Dầu thép nói

Associated Saigon

Dầu sáng hiệu BROG

Dầu thép nói

Associated Saigon

Dầu sáng hiệu BROG

Dầu thép nói

Associated Saigon

Dầu sáng hiệu BROG

Dầu thép nói

Associated Saigon

Dầu sáng hiệu BROG

Dầu thép nói

Associated Saigon

Dầu sáng hiệu BROG

Dầu thép nói

Associated Saigon

Dầu sáng hiệu BROG

Dầu thép nói

Associated Saigon

Dầu sáng hiệu BROG

Dầu thép nói

Associated Saigon

Dầu sáng hiệu BROG

Dầu thép nói

Associated Saigon

Dầu sáng hiệu BROG

Dầu thép nói

Associated Saigon

Dầu sáng hiệu BROG

Dầu thép nói

Associated Saigon

Dầu sáng hiệu BROG

Dầu thép nói

Associated Saigon

Dầu sáng hiệu BROG

Dầu thép nói

Associated Saigon

Dầu sáng hiệu BROG

Dầu thép nói

Associated Saigon

Dầu sáng hiệu BROG

Dầu thép nói

Associated Saigon

Dầu sáng hiệu BROG

Dầu thép nói

Associated Saigon

Dầu sáng hiệu BROG

Dầu thép nói

Associated Saigon

Dầu sáng hiệu BROG

Dầu thép nói

Associated Saigon

Dầu sáng hiệu BROG

Dầu thép nói

Associated Saigon

Dầu sáng hiệu BROG

Dầu thép nói

Associated Saigon

Dầu sáng hiệu BROG

Dầu thép nói

Associated Saigon

Dầu sáng hiệu BROG

Dầu thép nói

Associated Saigon

Dầu sáng hiệu BROG

Dầu thép nói

Associated Saigon

Dầu sáng hiệu BROG

Dầu thép nói

Associated Saigon

Dầu sáng hiệu BROG

Dầu thép nói

Associated Saigon

Dầu sáng hiệu BROG

Dầu thép nói

Associated Saigon

Dầu sáng hiệu BROG

Dầu thép nói

Associated Saigon

Dầu sáng hiệu BROG

Dầu thép nói

Associated Saigon

Dầu sáng hiệu BROG

TAN TAN HIỆP THÀNH

Ở lại đường Viênot số 40, gần chợ Saigon mới.

HUYNH-VĂN-NHUNG, kénghiep.

Marque déposée

Làm và bán đồ nữ trang theo kiểu kiêu thời, làm đá mau mà lại khéo, lại có làm ở ăn trâu có chung bằng đồng x/ ni-kên (Nickel), quí-khách ở Lục-châu nếu cần dùng đồ làm tại tiệm tôi, xin viết thư thương nghị.

Đồ làm rồi sẽ gửi lập tức Contre-Remboursement, nghĩa là đem tiền đến đồng cho nhà thơ mà lấy đồ.

HUYNH-VĂN-NHUNG, cần bực.

HOTEL D'ANNAM

NAM-VIỆT KHÁCH-LÀU

Nº 72, 80, BOULEVARD CHARNIER, -10, QUAI LE MYRE DE VILERS

Đường Kinh-lập, đường Carabelli và đường mé-sông

Le Myre de Vilers, SAIGON

HUYNH-HUỆ-KỶ, Chủ tiệm

Kính cùng Quí-khách rõ, tôi dọn một tiệm ngũ hiệu là **HOTEL D'ANNAM (Nam-Việt Khách-Lầu)** phòng rộng mát và sạch sẽ lắm, cũng có phòng ở tầng dưới đất được cận tiện Quí-khách, xin Quí-khách thừa dịp đi-Saigon đến tiệm tôi mà nghỉ lấy làm thông thả lắm.

Lại tôi mới mở thêm một giải phòng ngành rất mát mẽ tại đường mé sông Le Myre de Vilers, lối trước ga xe lửa nhỏ, nhà số 10 Saigon

HUYNH-HUỆ-KỶ, Cần khải.

Sté anonyme Trung-Huê, Manufacture Cochinchinoise

de Tabacs, Cigares et Cigarettes

Quai de Belgique, n° 217 & 224, Saigon

(Nam-kỳ Trung-Huê yên thảo hữu hạng Công-ty)

煙香味鳥

Thuốc diều hiệu CON Ó mỗi gói 20 diều.

Thư thuốc này văn lớn và diều ngon đượm, mỗi diều hút đặng lâu hơn các thư thuốc khác

煙香味竹

Thuốc diều hiệu LÁ TRE mỗi gói 20 diều.

Thư thuốc này tri danh đã lâu rồi ai ai cũng biết, thiết là ngon gât, nhiều người ưa thuốc thiết ngon thì dùng thư này làm sao cũng vừa ý.

煙香味星

Thuốc diều hiệu ngôi SAO mỗi gói 20 diều.

Thư thuốc này nhẹ thơm, hút rồi miệng còn thơm, thường hút nó thì hàm răng đặng chắc, không khô cổ, và hút hết diều thuốc rồi mà mấy diều ngón tay này còn thơm dư, mấy ông không ưa thuốc gât thì dùng thư này rất hợp.

Chư quân muốn ngó xem mỹ-nhơn ảnh cũng là năm sáng danh sơn kình vậy nhâm diệp may xin chờ bộ qua rất ưong.

Nguyên vì bản Công-ty chẳng tiếc số tiền trong phi rước thư danh họa bên Thượng-hải sang qua vẽ tượng mỹ nhơn và tranh sơn thủy, mỗi bức đều có đính nguyệt phần niên hiệu lịch tàu và lịch tây, vài bức này sẽ ra rất nhiều, nhưng mà không phải bản, bản Công-ty định sách tận cho chư quân như vậy:

Ái có đủ 20 cái bao thuốc Ngôi-sao thì đổi đặng 1 bức mỹ nhơn và lịch.

Ái có đủ 25 cái bao thuốc Cây-tre thì đổi đặng 1 tấm sơn thủy và lịch.

Ái có đủ 20 cái bao thuốc Con-ó thì đổi đặng 1 tấm hình và lịch hoặc mỹ nhơn hoặc sơn thủy.

Như ai có ba thứ đủ 30 cái cũng đổi đặng 1 tấm hình và lịch hoặc mỹ nhơn hoặc sơn thủy.

CHỖ ĐỔI HÌNH VÀ LỊCH :

Cholon.— Lương-phước-Sanh, Rue des Marins, n° 273.

Cholon.— Châu-kỳ-Lan, Rue Cándot, n° 66.

Vậy ai có bao thuốc không mà nhân hiệu của hàng này tại mau đem đến mấy hàng đã nói trên đây mà đổi thì đặng liền chẳng sai.

XIN CHIẾU CỎ

Đời thanh tại thái bình, thì con người sanh sống ra càng đông đảo hơn khi trước (bởi phần, bởi vậy tôi đem thấy mỗi khi Saigon có bày chơi lễ, hoặc là cuộc chơi v.v. thì tôi nghĩ cho quí-khách ở lục-châu lên Saigon chơi, mà chẳng đủ khách-vận nghỉ ngơi, làm sự vui thành ra buồn. Bởi vậy chúng tôi mới lập ra một Tiệm-nghỉ-nghĩ **NAM-TRUNG-KHÁCH-SAN** tại đường Ném-sis N° 101-103 gần bên góc Tiệm cầm đồ Saigon. Phòng ở từ phía theo một đường đi, rộng rãi mát mẽ từ bề và yên tĩnh, lại gần các lối đường xe lửa Cholon, đường giữa, đường mé sông, và xe Biên-hóa, xe Mỹ-tho, rất tiện cho quí-khách khi lên xuống.

Cải xin quí-khách tường tình đồng-bang giúp cho chúng tôi bền vững, thì ơn ấy ghi lại hằng ngày.

Quản-Lý :

HIỆP et THẮNG.

舖私傢利品廣西

DU'ONG-DIEN

Marchand de Meubles

Rue Calinal 109-111-113

SAIGON

Tiệm tôi có bán giường đồng chơn vườn, đồ mộc nòn bằng đồng ở bên Huế-ký mới lại.

Giường đồng, sắt, cây, theo kiểu kim-thời.

Bàn ghế, tủ kiến, đá cầm-thạch và các thứ ghế hiệu THIONET lại có tủ, bàn, ghế đánh vernis tampon.

DUONG-DIEN

LỜI RAO CẦN KIẾP

Kính cùng Lục-châu chư quí ị đặng rõ : nhân vì tôi mới chọn đặng một chỗ đất đặng làm ngôi gạch rất tốt nên tôi đã lập một cái lò-gạch để hiệu là **Nam-thành-Phát** tại ngoài vòm Thủ-thủ tục kê là Vam-cu mé bên (Tân-an).

Lò gạch của tôi đây tuy mới lập mà làm đủ thứ ngôi gạch, như là gạch tiểu, gạch thưng, gạch tàu, ngôi đại tiểu, ngôi mộc, ngôi ống.

Lại tôi cũng có trữ bán với, ciment, các, gạch bi-ton nữa.

Kính xin chư quí vị thương tình như có cần dùng các món nói trên đây xin tới lui giao tiếp cùng tôi, tôi rất cảm ơn.

Chủ nhơn

NGUYỄN-TRUNG-CHÂN

Làng Bình-Quới

TIỆM

HÀ-PHƯỚC-SANH

Vinh-Phước — Saïec

Một căng phố trừ đủ thứ thuốc Tây Tàu thần hiệu.

Dầu thơm, giấy, viết, mực, đồ học trò đặng.

Một căng bên xe máy và đồ phụ tùng.

Rượu Tây, rượu tàu, đồ hộp và đồ đủ đặng trong đặng tiện.

Giày, nón, giẻ, guột Bắc-kỳ, hàng Bắc, hàng Tàu, lãnh may y phục Annam

Cũng có bán đủ thứ thuốc của tiệm Nhị-thiên-Dương Cholon.

Từng trên lầu có cho mượn Phòng-ngủ.

Tiệm này luôn bán chắc chắn và ếp rước từ trẻ ; giá mới hơn các nơi.

Nin đặng-bang quang cổ, tôi hết lòng đối ơn.

Nay kính mời.

Chữ nhơn : **HÀ-PHƯỚC-SANH.**

TRAN-LONG

TIỆM DÓNG GIẾ MÂY

ROTINHER

Réparation des Raquettes

Rue Turc n° 14

SAIGON

Tiệm tôi lập ra đã hơn 17 năm rồi, rộng có một nghề làm giế mây theo kiểu Hồng-kong, giế dài, giế dựa, giế gối, lớn có nhỏ có, đủ thứ, đủ dạng rất khéo rất đẹp, có sửa vọt mây, đồ đánh trái bóng ; giá rẻ hơn các tiệm khác. Xin liệt-vị đến chơi, tôi vui lòng tiếp đãi.

TRAN-LONG cần khải.

IMPRIMERIE DU CENTRE

Louis MINH

76, Boulevard Bonnard, Saigon, 76.

NHÀ IN • IMPRIMERIE DU CENTRE •

CÓ ĐỦ CÁC THỪ CHỮ.

TÂY, QUỐC-NGŨ, ANNAM LỚN NHỎ ĐỀU CÓ

ĐÃ IN MAU MÀ GIÁ LẠI RẺ

TẠI ĐÂY CÓ ĐÓNG SÁCH ĐỦ KIỂU VÀ BÀN GIẤY

THI-THO'

TIỆM THỢ BẠC

NGUYỄN-VĂN-ĐẠO, Bijoutier

anciennement NGUYỄN-VĂN-GIÁO

13, rue Schrader, Saigon

Kính cáo cùng quí ông, quí bà đặng rõ : Nguyên tiếm này ngày trước là tiếm của Nguyễn-văn-Giáo, đã mãn phân rồi. Nay người chủ là Nguyễn-văn-Đạo cũng làm đồ nữ-trang theo kiểu kiêu thời, những là : trâm, chuỗi, khuyên, bông tai, nút áo, vàng đôi, khuyên còng, neo bông, neo dài, đồng chiếc, v. v. Dù thứ kiểu theo kim thời cũng như ngày trước vậy. Xin quí ông, quí bà, muốn dùng món chi xin dời gót đến tiếm tôi, hay là viết thư mà gửi cho bên hiệu thì tôi cũng hết lòng làm theo ý. Quí ông, quí bà dùng món chi thì tôi cũng hết, lòng cần thận mà gửi đến cho quí ông quí bà đặng.

Kính cáo

NGUYỄN-VĂN-ĐẠO

Bijoutier, 13, rue Schrader, 13—Saigon

NAM CHAU KHÁCH LẦU

NHÀ HÀNG CHO MƯƠN PHÒNG NGỦ

Ở đường Amiral-Courbet

số 29, 31, 33, 35, Saigon

Sửa sang rất tinh sạch, và hồi-hợp rõ thứ-tự. Vậy từ đây cầu xin trong Lục-châu chư quí-bà quí-ông có dịp đi đến Saigon, xin vui lòng ghé tạm, ăn nghỉ bước đường, rất cảm tình tạ-cổ.

Chủ-nhơn : **LÊ-KHIÊM-NHƯÔNG**

Quản-lý : **LÊ-SUM**

Cần-bạch.

HÀNG NHÀ LÀM RA : GIÁ BÁN THIẾT RẺ

TANG-KHANH-LONG chúng tôi mới lập thêm một hàng tại Hanoi số nhà 152 đường Coton, chỉ chuyên chế các thứ hàng kẻ ra sau đây :

Nón Casque trắng-vàng-sâm, đủ kiểu ; Giấy tây, giấy hạ An-nam, giẻ Nhứt-bồn.

Chiếu trải salon, và cầu thang ; tapis chui chân ; rương và valises bằng da.

Ghế xích đu, ghế Thonet « chaises ».

Đơm kim trơn, và cần, đủ kiểu ; hàng bác : xuyên, lãnh, the, lụa, vải may mùng, đồ thêu, dentelles, ha-ton (cannes).

Nón nũ « feutres » mua tại bên tây. Và khác-các thứ con dấu bằng đồng, bằng đá, Cầm-Thạch vân vân.

Như quí khách muốn mua thứ gì về bán, sẽ có lời nhiều thời xin dời gót ngọc lại tiếm **Tang-khanh-Long** số nhà 10 đường Calinal và tiếm nhánh **Đông-nam-Mỹ** số 90 đường Bonnard ; giá cả chúng tôi xin tính theo như ở Hanoi.

Nay kính mời

TANG-KHANH-LONG

HANOI. — SAIGON.

HÀNG CHÁNH BÊN HUỆ-KỶ HIỆU

ASSOCIATED OIL COMPANY OF CALIFORNIA E. U. A.

Hàng : Associated Oil Company Inc. (California) Ltd. làm tại Mỹ và các nước khác.

Đường Lefebvre môn bãi số 34 Saigon.

Đành đây tiếp ở : Associated Saigon. — Đành tiếp ở số 62.

Đại-ly ở các tỉnh

Cholon.— Lương-dương-Kỳ,	Bien-hoa.— Hồng-Hoa	Quảng-Trung.—
9 Avenue Jacquard	Tân-an.— Quên-hải-Lai	Thái-Nam.—
Palais.— An-kim-Lợi	Số 100.— Công-Trung	Trần-triêu-Kỳ
Vinh-Tương	Tuolam.— Đông-Trung	Chợ-Lớn
Nhatrang.— Hạp-Crô	Saïec.— Đông-Sinh	Kinh-Khai.—
Phan-Panh.— Kim-sung-Hong	Saïec.— Huệ-Phát	Mộc-an.—

Dầu sản hiện «CUP» kêu là «DROC» — Thương hiệu hàng

Dầu lửa hiện «CUP» kêu là «TASSET» — Tất nhất hàng

Dầu lửa hiện «CLOCK» kêu là «HOBLOG» — Tất lực nhĩ

NHỊ-THIÊN-DƯƠNG

38, rue de Canton, Cholon

NHỊ-THIÊN-DƯƠNG ĐƯỢC TỬU

(Thuốc rượu Nhị-Thiên-Dương)

Thuốc rượu của tiệm Nhị-Thiên-Dương là một thứ thuốc rượu rất quí, do nơi tiếm chính ở tại Quảng-Đông tỉnh Thanh gởi lại ; diện niên trường thọ, đoạt tạo hóa chi công, xưa nay chưa có thuốc rượu nào mà bổ dưỡng nhơn thân, điều hòa huyết mạch, cường tráng tinh thần cho bằng thứ rượu thuốc này, hề uống nó thường thì một mấy hồng nhơn gái trai già trẻ, bốn mùa đều đặng được, thật nó là bá bổ Thánh-dược, công hiệu như thần.

Nếu uống nó cho thường thì ít tiêu trừ bệnh ; tinh-thần khang kiện, định dưỡng nhơn thân ; khai ký kiêu-vị, màu me đều đặng, nước da mịn màng, những người mà tiền thiên bất túc, hậu thiên thất điều, thì nên uống nó cho thường mà bổ dưỡng.

Đem bà mà vàng úa ốm yếu thì nên dùng nó, hoặc muốn ăn thái hảo sủn, thì uống thứ thuốc rượu này khỏi lo hậu hoạn.

Ấy là một thứ thuốc VỆ-SANH rất nên bổ dưỡng.

Chư tôn có mua thì hãy nhìn cho kỹ cái nhãn hiệu ông PHẬT mạp của hiệu NHỊ-THIÊN-DƯƠNG thì mới khỏi lầm thứ giả uống vào sanh bệnh.

Trị những các chứng kể ra sau này :

- 1.—Người còn thiếu niên mà dùng nó thì khỏi sợ Tiền thiên bất túc.
- 2.—Người trung niên mà dùng nó thì khỏi lo bệnh hậu thất điều.
- 3.—Người lão niên mà dùng nó thì khỏi lo bệnh suy huyết kiệt.
- 4.—Đem bà con gái mà dùng nó thì khỏi lo về bệnh thất điều.
- 5.—Người văn nhơn dùng nó thì có ích về thần trí mở mang.
- 6.—Người thường có mà dùng nó thì có ích vì cần lao mà không biết mỏi.
- 7.—Những kẻ bỏ Á-Phước mà dùng nó thì có ích vì khỏi phục nguyên hình.
- 8.—Người không có con mà dùng nó thì ít nhiều con cháu lắm.

CÁCH DÙNG : Mỗi bữa trước khi ăn cơm 5 phút đặng hồ tùy theo sức mình mà uống.

Giá tiền : (Vé lớn) 1 25

(Vé thường) 0 20

KỶ-NGUYỄN

SỞ LÀM BÔNG HOA BẢNG CIMENT VÀ THẠCH-CAO

Ở trước ga xe lửa Xóm-dầu đường Route Dore số 16 Cholon.

Kính trình cùng Quí ông đặng hay, tôi có lập một sở bông hoa làm bằng Ciment Thạch-cao để gần nhà đủ thứ kiểu, như 1-2-côt (chapiteaux) ốc-cửa (chef de porte) bông-nón (Toliers) Lang-cung (Balustre) tinh (Vase) lại cũng có làm đủ để mà, như mô-líp (Epitaphes) khuôn nắp mộ đủ kiểu. Có đặng đủ bằng lăng armé như là : Ông-công từ hai tới bốn tầng cho tới 8 tầng loại, Trụ-làng rào, trụ ranh đất, nắp đậy ống lớn nhỏ, ghế ngồi ngoài sân, ngoài vườn cũng bằng bê-ton armé, lại có làm gạch Ciment để lát má, gạch xây nhà bằng bê-ton armé, lòn nôi có kẻ kiến, lòn nhỏ đủ kiểu, chậu trồng cây.

Nội các một lối nhứt thiết môn chi làm bằng ciment và bê-ton armé đều có đủ hết. Lại tôi có làm đặng cái nhà, làm má, làm hàng rào bằng Lang-cung ciment hay là song ly sắt, cửa ngõ sắt, các thứ đồ bằng sắt từ đến có làm làm hết.

Xin Quí-ông muốn cho đặng môn chi xin đến nhà thương nghị, hoặc gởi thư thì tôi cũng hồi âm cắt nghĩa rành và cảm thành tình.

Nay kính

HUYEN-KIM-SUM

Kính đũa

NAM-HOÀ-PHAT

SELLERIE HARNACHEMENT

Nº 150, Rue d'Espagne — SAIGON

Tiệm này của người Annam, có may đồ bất kể ngựa, da tây, da heo, đủ thứ, lớp mười may nệm cho xe hơi, xe ngựa, xe kéo, và vũ xe hơi bằng mây đen khi, (Vulcanisation) y theo lối giao, bề cỡ củ và lại không có tinh tiến.

Lãnh làm ghế nệm ngồi có ruột gà (Resorts) lớp bằng da, nỉ, nhung, hồ có bông ; có làm dây xích bằng da tây theo kiểu kim thời, rất đẹp.

Tiệm này bán mỗi món đều giá rẻ hơn các tiệm khác.

Quý-khách trong lục châu có muốn mua hay là hỏi việc chi xin mời đến tiếm tôi thương nghị, hay là viết thư thì tôi sẵn lòng hồi âm lập tức.

Toàn là thợ Nam-kỳ làm trong tiếm này.

Chủ nhơn **Kinh đũa,**

Phan-văn-Ngo.

CƠ BẢN CÁC THỦ THUỐC CAO ĐƠN HƯƠN TÁN RẤT THẦN HIỆU NHƯ SAU NÀY:

1. — Sâm-nâng-bồi-nguồn-ve-sanh-huôn 1 hướn lớn giá.	1500	10. — Bạch-trưc-cao mỗi thố giá là.	0560	30. — Vạn-ứng-phát-dơn: ve lớn ve trung	0510	40. — Dầu-xả mỗi ve giá là . . .	0520	51. — Vạn-ứng-ngự-dãi-trà mỗi gói giá là.	0503
Hộp kiến 2 hướn lớn giá.	1 00	11. — Tề-sanh-duyê-thủy mỗi ve giá là.	0 10	Mỗi hộp mười gói giá.	0 55	41. — Bông-gòn thuốc giá mỗi gói là.	0 20	mười hai gói giá là	0 30
Hộp kiến 4 hướn nhỏ.	1 20	Mười ve giá là.	0 90	20. — Bạch-dộc-duyê-cao mỗi thố giá là.	0 30	42. — Thánh-tâm-ngưu-hoàn-huôn: Hộp gồm 2 hướn giá là.	0 50	52. — Vạn-ứng-cam-lô-trà mỗi gói giá là.	0 03
Hộp cây 2 hướn giá là.	0 60	12. — Sắt-nhà-lương-phân (thuộc bột dẻ đánh răng) giá mỗi thố.	0 30	21. — Nhị-thiên-cao mỗi thố giá là.	0 80	Hộp gồm 4 hướn giá là.	1 00	mỗi hộp mười hai gói giá là. . .	0 30
Hộp cây 4 hướn.	1 20	13. — Dươg-tâm-ninh-thần-huôn: Hộp giấy 6 hướn giá.	6 00	22. — Tiêu-thực-huôn mỗi hộp giá là.	0 50	Hộp cây mun 2 hướn giá là. . . .	0 70	53. — Tiêu-nhi-hồi-xuân-dơn mỗi hướn giá là.	0 19
2. — Phụ-khoa-kim-phụng-huôn mỗi hộp giá là.	1 00	Hộp cây mun 6 hướn giá.	1 00	23. — Thanh-tạng-huôn mỗi ve giá là.	0 40	Hộp cây mun 4 hướn giá là. . . .	1 40	54. — Nam-phụ-bát-trần-huôn mỗi hộp giá là.	0 40
3. — Thần-hiệu-phát-lãnh-huôn mỗi gói giá là.	0 16	14. — Sâm-nhung-bồ-thần-huôn: Hộp giấy 6 hướn giá.	0 60	24. — Sanh-phất-bá-thảo-giũ (dầu xít tóc) mỗi ve giá.	0 30	44. — Đầu-thống-dơn (thuộc nhứt đầu) mỗi hộp giá là.	0 17	55. — Thái-dương-cao (thuộc dân-nhứt-dầu) giá 2 miếng là. .	0 05
4. — Khai-vi-bánh-cam-tích mỗi gói giá là.	0 10	Hộp cây mun 6 hướn giá.	1 00	25. — Tiêng-duyê-cao (thuộc xít lá) mỗi thố giá là.	0 20	45. — Nhị-thiên-Dương-nhân duyet-tan mỗi ve giá là. . . .	0 10	56. — Vạn-ứng-cao-duyê (thuộc dân-thần-hiệu) mỗi thố giá là. .	0 10
5. — Vạn-ứng-nhị-thiên-dầu mỗi ve giá là.	0 26	15. — Trần-châu-phân mỗi thố giá là.	0 35	26. — Phong-thấp-cao-duyê (thuộc dân tức) mỗi bao một miếng giá.	0 20	46. — An-thai-huôn mỗi hộp giá là.	0 30	57. — Hành-quân-tàng (thuộc nhậy mũi) mỗi ve giá là. . . .	0 20
6. — Nhị-khoa căn cơ tân mỗi gói giá là.	0 25	16. — Tây-thi-lô mỗi ve giá là. . .	0 50	27. — Kim-sắc-bồ-huôn mỗi ve giá là.	2 00	47. — Hoa-lô-thủy-ve nhứt 0.80, ve nhĩ 0.60, ve ba 0.40, ve tư . . .	0 20	58. — Ngũ-tâm-Bạch-trưc-huôn mỗi ve.	0 50
7. — Vạn-ứng-hóa-dâm-chỉ-khai-tân mỗi gói giá là.	0 15	17. — Phl-phát-phát-lãnh-huôn mỗi ve giá.	0 10	28. — Vi-tề-sanh-Chết-trần-bi-mỗi 3 hộp giá là.	0 12	48. — Thập-toán-dĩ-hồ-huôn mỗi hộp giá là.	0 12	59. — Hồng-bạch-lợi-chưng hướn mỗi ve.	0 70
8. — Thần-hiệu-nhân-duyê-thủy mỗi lon giá.	1 00	Mười hai ve.	1 00	29. — Ngoại-khoa-bạch-thợ-giũ ve lớn.	1 40	49. — Đinh-khảo-lý-trung-huôn hộp giấy 2 hướn.	0 20	60. — Hôn-dâm-Thuôn-chi-Chi-khai-huôn: mỗi hướn.	0 10
Ve nhỏ.	0 30	18. — Bồ-phê-chỉ-khai-huôn mỗi gói.	0 10	Ve trung 0.40 ve nhỏ giá là. . .	0 25	50. — Nhị-tử-lý-trung-huôn hộp lớn 2 hướn giá là.	0 20	61. — Vệ-sanh-duyê-từ: ve lớn. . .	1 00
9. — Sưu-tộc-linh-duyê mỗi ve thuốc nước và hướn giá là. . .	3 00	mỗi hộp giá là.	0 90			bốn hướn giá là.	0 40	ve thường.	0 50
		19. — Vạn-ứng-như-phát-trà mỗi							

Có một thứ ruồi nữa kêu là *Ruồi-đá*, nó giống như con ong vù-vù vậy, nó hay chích tằm lúc tằm lên búa mà

Khi nào thấy có Tầm-có thì lúc tầm đã chín và kéo kén rồi. Phải lập tức bích mấy cửa, mấy lỗ lại cho kín rồi đốt sanh và để im-liềm 24 giờ đồng

Cách sống sộc tầm.—Người Annam
nuôi lằm có thói quen hay để tầm
trong nong chắt cứng, con nầy nằm
trên mình con kia. Tầm nó cần dùng
để thở và da nó có lỗ ra hơi nước,
nếu để dày như vậy thì nó khó chịu
lắm; nó thở không được thông thả.

Nếu thấy có con tằm nào bình thì phải bắt nó ra liền, rồi bỏ vào trong chén nước vôi. Đứng có hồ xuống dưới đất theo như thói quen của người Annam đó vậy, bởi vì mấy con tằm bình ấy nó lấy bệnh xuống đất

Trong lúc tâm lộn đã thì dừng có đồng đến nói, dừng có tiếng rầy rà, dừng đi ra vô lộn xộn. Mỗi lần lộn da trong 24 giờ thì xong ; từ lặn trong trứng mới nở ra cho đến kéo tơ làm kén, nó lộn da 4 lần.

Có kén rồi thì đem bán cho thợ
trồng, mua giá mỗi rổ tùy kén tốt xấu.
Nghĩa là tùy độ cần này hay là mong
trồng được nhiều thì kén rẻ, kén ít thì